

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך • שורש חיפוש השמחה • פרק טו'

נתחיל להרחיב קצת את הענין של שמחה מול עצב, האדם מורכב משני חלקים: מורכב מנשמה ומורכב מגוף. בלשון כללית מאוד, שמחה היפוכה עצב. העצב שורשו בגוף, השמחה שורשה בנשמה. בדבר הקרוי שמחה, יש שמחת הנשמה, שהיא שמחת פנימיות האדם. ויש את השמחה החיצונית שהיא שמחת גופו של האדם, כלומר שתי שמחות שמחת נשמתו ושמחת גופו. בכל פעם שהאדם מגיע למקום של שמחה, הוא צריך לברר היטב מהי השמחה שיש כאן, האם זו שמחה של נשמה או שמחת גוף.

שמחה שהיא שמחה של גוף לעצמה, אחריתה תוגה. אפילו אם נראה שתחילתה שמחה, היא בהכרח הוללות, היא לא תביא לשום נקודת שמחה. נבין ראשית איפא על דרך כלל, נעוץ החיפוש של השמחה של בני אדם, איפה נקודת הכשלון, ואיפה השמחה האמיתית.

השמחה השורשית היא מהנשמה, אך נתחיל להבין את השמחה שנקראת שמחת הגוף. כיוון שאצל רוב בני אדם מה שגלוי, הרי זה הגוף, והנשמה הרבה יותר נעלמת, וזה מסדר בריאתו של אדם משעת לידתו, על כן רוב התכונות שבני אדם מחפשים, [ודאי שיש מיעוט לא כזה], הם תכונות הגוף, ולענייננו עכשיו מדת השמחה, הם מחפשים שמחה של גוף.

ראשית צריך לזהות ולהבין, עצם הכוח שמחפש שמחה, החיפוש ברוב המקרים הוא חיפוש של גוף. יש סיבה מאוד עמוקה מדוע הגוף מחפש שמחה. כי הרי הגוף בטבעו נוטה לעצב, עצבות יסוד העפר. לכן החיפוש לשמחה מצד כוח העפר, מכוח הגוף הוא דבר מאוד טבעי וקרוב לאדם. יש מידות

דע את ביטחונך תיקון הפחד בדעת וברגש

חיצוניות הפחד בהרגשה שורש הפחד בדעת רע מאידך, במבט פנימי עמוק יותר, המהלך של היסח הדעת אל תוך עומק סוגיות התורה שמנתקות את הנפש מהמציאות הרועשת המנגדת והמפחידה, אינה נובעת מתוך תנועה של בריחה, אלא זוהי תנועה של החזרת הדעת אל מקום פנימי ומתוקן יותר, אל שורש הדעת. נבאר.

כאשר נשאל אנשים - 'היכן נמצא מקום הפחד?', רובם ככולם יענו כי הפחד הינו הרגשה מאוד לא נעימה. ואם כן, מסתמא מקומו של הפחד הוא במערכת הרגש. אולם בספר 'דע את הרגשתך' הארכנו לבאר כי למערכת ההרגשות ישנה חיצוניות ופנימיות, כאשר בחיצוניות ההרגשות היא רגש לעצמו, אולם פנימיות ההרגשות היא הדעת. ואם כן, אמנם לרוב בני האדם התובנה כי הפחד מונח בחיצוניות עולם הרגשות - ברגש עצמו, יותר מוכרת ומורגשת. אך בעומק, הפחד מונח גם בפנימיות הרגשות - בדעת, ויותר מדויק - 'בדעת רע'.

מעבר לכך, לא רק שהפחד מונח ומורגש גם ברמת הדעת, אלא יתר על כן הדעת רע הוא הוא השורש לכל הפחדים כולם, בבחינת - 'פחדו בציון חטאים'. החטא הראשון שבו נפל האדם מעץ החיים אל הדעת הנפולה על ידי חטא האכילה מעץ הדעת טוב ורע. הדעת הנפולה, ודעת רע זו היא שורש הפחדים כולם, אלא שהפחד בדעת מוליד לאחר מכן את הפחד ברמת הרגש. אם כן, גם הפחדים הטבעיים המוכרים והמורגשים לקטני הדעת ביותר: לילדים קטנים, וקטני קטנים עד לתינוקות היונקים, גם להם ישנם חלקי דעת נעלמים, וקיימת אצלם דעת רע בבחינת - 'לפתח חטאת רבץ', שהיא השורש הנעלם אצלם לפחדים המורגשים בפועל במערכת הרגש. אולם ככל שאדם גדל יותר, וגם מערכת הדעת שלו הולכת ומתפתחת כל אחד לפי ערכו, אזי הוא כבר יוכל להבחין שישנם מצבים שהפחד אצלו אינו ברמת הרגש אלא הוא מפחד ברובד הדעת שלו.

תופעה זו ניכרת יותר אצל ברי דעת, שכאשר נוצר מצב כללי שגורם פחד בעולם כמו מלחמה או מגיפה. אזי, קטני הדעת מרגישים שנופל עליהם פחד טבעי רגשי שטורד אותם, עושה להם פרפרים בבטן, צמרמורת בגוף וכדו'. אולם ברי הדעת תופסים בדעתם את המציאות, נתוני הסכנה המרחפת פוגעים בשכלם והם קולטים את המשמעויות וההתפתחויות העתידות לבוא מחמת כן. ואזי הפחד מתגלה ברובד הדעת, הראש שלהם טרוד בפחדים, אין להם מנוחה ברמת הדעת.

ישנם מצבים אף מסוימים שהגורם לפחד אינו ניכר אלא דווקא לברי דעת בלבד. אזי נוצרת מציאות שדווקא קטני הדעת לא קולטים את חומרת המצב וממילא אין הם מפחדים, ודווקא ברי הדעת הם אלו שרואים את המתרגש לבוא, או אז הם נתונים לפחדים וחרדות.

חטא עץ הדעת פעל בעולם כמה קלקולים. לענייננו, החטא גרם ירידה ויציאה של הדעת, כאשר הדעת בחוץ אזי היא פוחדת. בדקות הפחד הוא מעצם ההיות של הדעת רע, מזה מפחדים. כי אילולי החטא לא היה דעת רע, היה רק מציאות של דעת טוב, ולא היה שום פחד בעולם. לאחר מכן מהדעת רע הפחד משתלשל ונולד פחד ברובד הרגש בנפש וגם בגוף. גם אם אדם לא מרגיש שהפחד מבעבע מהדעת רע שבו, אבל מזליה חזי.

נוסף על כך, החטא גרם לאדם נפילה לארץ לאדמה למקום הגשמיות, ולפיכך הוא גם הולבש בגוף גשמי. כמו שנרמז בתורה - 'ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו עור וילבישים', עד לפני החטא היה לבושם כתנות אור וכעת כותנות עור. אך לא רק האדם הולבש בגוף גשמי אלא התחדשה מערכת שלימה שנקראת הלבשה. ואם כן, בכל דבר שרואים לא רואים בהכרח את הדבר עצמו, אלא רואים את ההלבשה שלו. ולענייננו, ישנם כל מיני סיבות לפחדים, אבל כל הסיבות הללו הם רק לבושים על עצם שורש הפחד - מציאות הדעת רע. בפשטות רואים מלחמה

זהו מצבו, מכל מקום ברור כי הפחד מתגלה אצלו יותר בדעת מאשר ברמת הרגש. בדרך כלל כאשר הפחד ברגש, אזי הדבר ניכר בהרגשת לב, ב-'פרפרים בבטן'. וכאשר הפחד בדעת, האדם מרגיש בעצמו שהראש שלו לא רגוע, השכל שלו טרוד במחשבות על נקודות הפחד.

לאחר שזיהינו את המקום העיקרי בו מתגלה הפחד, אזי מול פחד של דעת - מתמודדים במערכת של דעת. ומול פחד של הרגשות - מתמודדים במערכת של הרגשות.

כאשר הפחד מתגלה בדעת של האדם, הדעת שלו אינה רגועה, אזי המערכת השכלית שלו טעונה בירור. צריך לשבת איתו ולמצוא את הדרך להראות לו היכן נקודות ההטעיה, להסביר לו מה הן הדעות הפגומות אצלו שהם השורש שמוליד אצלו פחד. וכאשר הדעת תתברר - הפחד יתוקן.

לעומת זאת, פחד שמתגלה בעיקר ברמת הרגש, והשורש שבדעת זעיר ונסתר. אין כל תועלת לעבוד מול מערכת הדעת של אדם כזה, זה לא יעזור לו. במצב כזה צריכים למצוא דרך להעמיד אותו בסביבה ברקע חוויית שייצור אצלו מציאות של תחושת ביטחון, ולחזק זאת עד שיחזור לציבות.

במידה ועומד לפנינו ילד בן חמש שנים שסובל מפחדים, הרי מערכת הדעת אצלו מצומצמת מאוד, לפיכך די ברור כי הפחד מתגלה אצלו ברגש. ואם כן, מובן לכולם שלא יעזור לילד הזה אם נסביר לו בכל צורה הגיונית שאין לו סיבה לפחד, וכי כל הסיבות שגורמות לו לפחד הינן שקריות. הרי אין לו כלי דעת לקבל את כל הפילוסופיות ואת כל ההסברים שנרצה בפניו, ובוודאי שזה לא ירגיע אותו.

. ולפעמים ישנם גם מבוגרים, שאף שקיימת אצלם מערכת של דעת והם מבינים מה שמדברים איתם. אולם פעמים שאדם נכנס למצב רגשי, וכעת הוא חווה פחד כמו תינוק. גם כאן הסברים וחכמות לא יעזרו, גם כאן צריך למצוא את המענה החוויית הרגשי שיחזיר להם את הביטחון.

כלל הדברים, חוסר בהירות וברירות של דעת יוצר פחד. ככל שהדעת תתברר יותר כן הפחד ילך ויקטן. לשם בירור ותיקון הדעת יש ללמוד וליישם את האמור בספר 'דע את דעתך'. וכן לשם התמודדות עם פחד שמתגלה ברמת הרגש, נצרך לבנות מהלך ובנין של רגשות. לשם כך נצרך ללמוד וליישם את האמור בספר 'דע את הרגשותיך'.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

את הגישה לפי מהות המקום בו הבעיה מתגלה. ואם מוחלפת הגישה לא תהיה תועלת. על כן, לפני שניגשים להעניק עצות וטיפול יש לזהות באיזה רובד הפחד פוגע בעיקר, ולפי מהות המקום כן תהיה מהות ההתמודדות מולו.

בעולם המעשי על דרך כלל הזיהוי והבירור של מקום התגלות הפחד אינו קל כל כך. זאת מחמת שעל דרך כלל ישנו שילוב של שני הסוגים, חלק מהפחד מתגלה ונשאר במקום תחילתו - בדעת, אך חלקו יורד לרמת הרגש ושם הוא גלוי ומוחש. רק בחלק מועט של המקרים ישנה ברירות גמורה שעיקר הפחד נמצא באחד מהחלקים, ובחלק השני הוא נוגע רק במעט.

מכל מקום, ניתן דוגמאות מעט קיצוניות בהם יהיה ברור להיכן הפחד נפל, ומהדוגמאות במקרי הקיצון יוכל כל אחד להתבונן ולהקיש למקרים המורכבים יותר.

ישנם אנשים שחווים פחד נורא מדברים שלכאורה אין בהם כמעט הגיון. אתה יכול לראות שהם רועדים ממש ולא מסוגלים לעלות לישון ולהירדם. כאשר שואלים אותו - 'תגיד, ממה אתה מפחד?' הוא עונה: 'אני גר בדופלקס, אני לא מסוגל לעלות לישון בחדר השינה בקומה העליונה, כי אני מפחד שהרצפה תתמוטט ותקרס'. אתה שואל אותו - 'האם על פי הגיון שכלי זה אמור להתמוטט? האם מדובר בחורבה רעועה או במבנה רגיל ותקני?'.

כמוכן, מדובר במבנה רגיל ותקני ואין סיבה שכלית ברורה לפחד, ולכן הוא עונה בפה מלא - 'אין הגיון לפחד, אבל זו מציאות שאני חווה פחד נורא כאשר אני שווה בקומה השנייה, אני לא מסוגל להישאר שם!'. עד כמה שלאותו אדם ישנה דעת, וברמת הדעת הוא מבין היטב שאין סיבה לפחד ובכל זאת ישנה חווית פחד, הרי לנו בירור גמור שהפחד נפל כאן לקומת הרגש.

מאידך, אם אתה שואל אדם - 'ממה אתה מפחד', ואתה מקבל ממנו תשובה שכלית על פי הגיון של העונה, שהוא תופס את המציאות לפי שכלו שכך הם הדברים.

ואתה רואה שלפי חשבונותיו וראיית שכלו שהוא נתון בהתמודדות קיומית כלשהי שטורדת אותו. ולפי הבנתו אם יכשל יהיו התוצאות חמורות עבורו. ואתה רואה שזה תופס אותו, מעסיק לו את הראש, מפריע לו לתפקד שכלית כי כל הזמן החששות עולים לו לראש ומבלבלות אותו. ומעבר לפחדים הוא סובל גם מחושים בראש. הוא אומר לך בפה מלא המחשבות המפחידות הללו לא נותנות לי מנוחה ומרגוע, כל הזמן אני חושב על הרעות הללו. אזי, גם אם אותו אדם שוגה בתפיסת המציאות, אך כיוון שמבחינת תפיסתו השכלית

אזי פוחדים מהמלחמה, אבל מלחמה זו הלבשה, הלבשה של הדעת רע. אבל אילו שורש הפחד - הדעת רע, היה מסתלק. אזי לא היו רעות בעולם, לא מלחמות ולא סכנות, כל הלבושים של הפחד המוכרים לנו והמזוהים אצלנו כמקורות לפחדים, הם פשוט לא היו קיימים.

תיקון הפחד - החזרת הדעת החיצונית לשורשה עד כמה שהובן כי שורש הפחד הוא עצם מציאות הדעת רע, ממילא התיקון השורשי לפחד הוא להסיח את הדעת מדעת רע לדעת טוב.

ואם כן, נבין כי הסיבה שחז"ל נהגו בעצמם להסיח דעתם מצרותם אל התורה, לרוב לא נבע מחמת הסיבה החיצונית של בריחה והסחת דעת מהפחד גרידא. אלא היתה זו תנועה פנימית יותר של תיקון הפחד בשורשו, בהחזרת הדעת לשורשה העליון והפנימי לדעת טוב. כך שממילא הפחד נתקן בשורשו ומסתלק לגמרי. כלומר, לא שהפחד קיים רק שמסיח את הדעת ממנו, אלא הפחד נעקר והאדם מפסיק לפחד. כאשר נקביל את הדברים למתבאר בפרק הקודם, אזי נבין כי ההבדל בין דעת טוב לדעת רע הינו: דעת טוב נקרא 'רעיא מהימנא' - תהליך. דעת רע היא תפיסת פרטים לעצמם.

ואם כן גם בתיקון כך, אדם שעדיין לא הגיע לתפיסת תהליך, אזי הוא משתמש בתורה כהיסח הדעת בגישה החיצונית - בריחה אל מקום המנוחה היותר ראוי מכל שאר שלל המקומות והאופנים השליליים שנתבארו. לעומת זאת, אדם שזכה ופעל ועבד עם עצמו והוא נכנס לתפיסת תהליך, אזי מערכת הדעת אצלו היא גלויה בפועל, וכאשר הוא פונה לתורה הוא פונה אליה בגישה הפנימית - לתקן את הדעת, להחזיר את הדעת החיצונית פנימה, ולהעלותה אל שורשה - לדעת טוב.

תיקון הפחד לפי המקום בו הוא מתגלה הגדרנו כי שורש הפחד הוא בדעת רע, ועל כן ביארנו כי התיקון השורשי הוא העלאת הדעת מדעת רע לדעת טוב. אולם ברור שדרך זו אינה זמינה לכל הנפשות, כי רוב רובם של הציבור אינם מוכשרים להתחיל ולהיכנס בעומק סוגיות התורה. על כן, ננמיך את הדיון לרובד בו יוכל כל אדם לעזור לעצמו ולקרובים אליו להתגבר על הפחדים.

אף שנתבאר כי שורש כל הפחדים הוא בדעת, אך בחלק היותר גדול של הציבור הפחד מתגלה דווקא ברובד הרגש. ואם כן, ישנן שתי מקומות בהם הפחד מתגלה: ישנם כאלו שמפחדים ברובד הדעת וישנם שסובלים מפחד ברמת הרגש. צריך להבין כי על מנת לטפל ולרפא את צער הדאגות החרדות והפחדים יש להתאים

שנבנית בו והשלמתי את בנייתו, ועל ידי כן יצאתי מהמצב הראשוני, והגעתי למקום שלמותי, זו מציאות שנקראת שמחה.

נראה דוגמא הברורה לכך, יש אדם שהייתה לו צרה רחמנא ליצלן, והצרה נגמרה, אז הוא שמח בצרה שנגמרה.

אדם שאין לו שום תכלית בחיים, וכל מה שיש לו זה רק מה שהיה לו צרה והסתלקה, אז בעומק הוא שמח במה שאין, הוא לא שמח במה שיש. אם הוא שמח על מה שיש, זה שמחת אמת. אם הוא שמח על מה שהסתלק זה אינו שמחה. אדם יכול להיות שמח במה שהקב"ה עשה לו נס, אז הוא שמח בהתגלות הקב"ה שהתגלה לו, וזה שמחה אמיתית, אבל אם הוא שמח על המחלה שהלכה, זה לא שמחה אמיתית. זה שמחה על העדר שהיה ונגמר. הצרה נגמרה, הכול נגמר אין כאן על מה שיחול.

אבל אם יש אדם שגמר דבר, והוא עשה שמחה לגומרה של תורה (שיר השירים רבה א, ט), בשעת השמחה על מה הוא שמח, על מה שיש בידו, את אותה מסכת של גומרה של תורה. אלו הם שני סוגי השמחות. שמחה שמגיעה מנקודת הגוף, היא שמחה על הביטול של ההעדר שהפריע קודם לכן, אבל לא על התגלות ההווה הקיימת. שמחה לגומרה של תורה, על מה חלה השמחה, על מה שיש, על מה שקיים, על מה שמתגלה. זו שמחה שהיא בר קיום.

דוגמא נוספת לכך, שמחה שכל ענינה כליון של מישהו, שעליה נאמר (מגילה י, א) אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים. ומה שנאמר בה שמחה, הוא לפי שהושמד הרע וממילא הצד הטוב הולך ומתחזק וגדל. כל דבר בבריאה, זה לעומת זה עשה אלוקים. וכשצד הרע הולך ונחלש, צד הטוב הולך ונגדל, נמצא שהשמחה בהתגלות הטוב, ולא כעצם הסתלקות של הרע. ועל כן אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים, במפלה לעצמה. אם המפלה מביאה לידי גילוי, אני לא שמח במפלה כמפלה. אלא אני שמח במה שהתגלה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, מה נאמר שם, דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב (שמות יא, ב). יציאה צריכה להיות במהלך של בניין, וכאשר אני יוצא מאותו מקום, נטל כל חמודות העולם, והלך לו. אבל הרשע, איך הוא יוצא מהעולם, יוצא בלי כלום. ידיו קפוצות, כמו שאומרים חז"ל (קוהלת רבה ה, כ), יצא בלי כלום. כאשר האדם חי חיי חומר, התשוקה של היציאה היא תשוקה לעצמה.

מה שאין כן כאשר הוא חי חיי רוח, זה תשוקה של יציאה כמצב מובנה. לכן זה ההבדל היסודי בין שמחה של נשמה, לשמחה של גוף. אם אני יוצא ממצב כאן, שלא על מנת להיכנס למקום אחר, אז זה לא יוצא עם משהו, אלא אני יוצא מהמצב כאן חסר כל. כי יסודה הוא בעצם התשוקה לצאת מהמציאות הקיימת. זה לצאת על מנת לצאת. ואם אני נכנס למקום אחר, זה על מנת לצאת מכאן, זה בעצם נקרא שמחה של גוף. מצד כך כל שמחה שמתגלה במדרגה שנקראת גוף, אין לה קיום.

שורש התנועה של הדבר. כיוון שהגוף כל יסודו מציאות של עצבות, אי אפשר שתחול שמחה בתוך הגוף מעצמו לכאורה. אז מה העצה? אם העצבות הייתה דבר שמתלבשת על הגוף, אז אפשר להסתיר את העצבות, ולגלות את השמחה. אבל אם כל יסודו של הגוף, אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, ועצבות שורשה בעפר, אז העצבות היא חלק ממרכיבי יסוד העפר שלעצמו, אם העצבות היא חלק ממרכיבי יסוד העפר, אז מה העצה לצאת מהעצבות? לצאת מהגוף.

תהליך השמחה

לעומת זאת הגדרת השמחה האמיתית היא כשאדם יוצא מתהליך שנבנה. למשל: עובר שיוצא ממעי אמו, זה לא רק שהוא יוצא. אלא יש כאן תהליך, שבע תשע ירחים הוא נבנה ויוצא. וודאי ששאיפתו לצאת אבל שאיפתו לצאת באיזה אופן? שלם. יש יסורים, כמו שאמרו חז"ל (נדה לא, א) שלושה חודשים ראשונים קשה לאם וקשה לולד, וודאי שקשה לכל אחד.

אבל לאחר כל הקשיים האלה, הוא נבנה - בינה - נבנה. ויוצא. אז מהי השמחה? תהליך

שהם שייכות בעיקר לנשמה, ולכן הגוף לא כל כך עוסק למצוא אותם. אבל מידה שנקראת מידת השמחה, כיוון שיסודו של הגוף הוא יסוד העפר, כל מציאותו הוא מגיע מעפר, מהעצבות, ויש לו קושי עם אותה עצבות, אז באופן טבעי הוא מחפש שמחה. כולנו רואים את זה אצל בני אדם שמחפשים שמחה.

כל אדם כאשר הוא מחפש שמחה, צריך שיהיה לו בירור פנימי, מי מחפש כאן את השמחה, זה שהגוף מחפש שמחה, אין בזה שום דבר שלילי. אבל אם הוא מחפש אותה, יחד עם שמחה של נשמה, זה שמחת אמת. אבל אם הגוף לבד מחפש את השמחה, השמחה הזו לא תתגלה לעולם כצורתה, וזה יביא אותו לידי חורבן. ההבנה הראשונה אם כן, לברר מי המחפש את השמחה. מי בתוכי מחפש את השמחה.

שמחת גוף

מה זה השמחה שנקראת שמחת גוף, הגוף כאשר הוא רוצה לשמוח, היפך מה שהתבאר בארוכה מהלך של נשמה, שהשמחה שלה הוא תהליך שמביא לידי נקודת תכלית. יסודו של הגוף, מחמת שיסודו מעפר ועינינו עצבות, השמחה שהוא מחפש, הוא לא מחפש תהליך שיביא אותו לבסוף לידי שלימות, שהוא מהלך שנקרא שמחה. אלא מה שהגוף מחפש שמחה, זוהי בבחינת אכול ושתה, כי מחר נמות (ישעיהו כב, יג). האי עלמא לבי הילולא דמיא (ערובין נד, א). מי תופס כך את זה, מצד התפיסה הזו? הגוף.

שמחה פנימית הגדרתה - כי בשמחה תצאו (ישעיהו נה, יב). תהליך, עברתי את התהליך ויצאתי, אני שמח. לעומת זאת שמחת הגוף, הגדרתה - אני רוצה לצאת מהגוף. מתי? הרגע, השנייה. זה שמחה של גוף. אנחנו רואים הרי רוב בני אדם, ששמחים בגוף, באיזה צורה הם שמחים? הם מנסים לשכוח מהמצב העכשווי של הגוף. גם שמחת הגוף, יסודה בעצם באותה נקודה אחרונה של כי בשמחה תצאו, אבל לא במהלך של תהליך, שבן אדם בונה ומתקן ומגיע לידי נקודת האחרית, ושמה השמחה היא שמחה שלימה, ואז הוא יוצא אחרי כול תהליך שלם, אלא בשמחת גוף, ממה הוא רוצה לצאת? מעצם הגוף שלו. הוא רוצה לצאת ממצבו. זה שמחה שהגוף תובע כל הזמן.

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כא, יא - וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו, ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך וגו'. ופרש"י (משמ"ר) על שיצא לתרבות רעה. ויש מפרשים שהרע לו מטעם עבור אחסתנא. עיין חת"ס על אתר. ובחתי"ס כתובות (נג, ע"א) בשם אביו.

ואמרו (ב"ר, וירא, נג, יב) וירא הדבר מאד בעיני אברהם, הה"ד (ישעיה, לג, טו) עוצם עיניו מראות ברע, ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך. ועומקם של דברים. דהנה אמרו בפרקי דר"א (פרק ל) אמרה שרה לאברהם כתוב גט גרושין ושלח את האמה הזאת ואת בנה מעלי ומעל בני, מן העוה"ז ומן העוה"ב. ומכל הרעות שבאו על אברהם היה קשה ורע בעיניו הדבר הזה מאד, שנאמר וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו. וביאר בבאר מים חיים על אתר וז"ל, כי הוא לא ידע כל כך אשר זה רק בירורי פסולתו של יצחק, וסבר כי יש בו מחלק הטוב ג"כ, ועדיין בנו הוא, עכ"ל. עיי"ש בדבריו.

והבן שמהות אמירתה של שרה לגרש את ישמעאל ממנה ומזרעם הן בעוה"ז והן בעוה"ב, היינו מפני שאין בו חלקי טוב כלל מחלקם, ולכך אינו בר צרוף עמהם לא בעוה"ז ולא בעוה"ב. וזהו וירע הדבר מאד. והיינו כי יש רע ויש רע מאד. והחילוק הוא, כי רע סתם יש בו עדיין חלקי טוב, בבחינת טוב ורע מעורבים זה בזה. אולם רע מאוד, היינו שכולו רע, ואין בו טוב. אולם אברהם ס"ל שעדיין יש בו מעט טוב, ולכך אף שגרשו מביתו לא גרשו לגמרי, אלא שלחו עם לחם וחמת מים, והם חלקי הטוב שבישמעאל ששורשם באברהם ומשם יונק את חיותו. ועי"ז נעשה רק רע בעיני אברהם, ולא רע מאוד, ודו"ק. וזהו שאמר הקב"ה לאברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך, כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה וגו' וגם את בן האמה לגוי אשימנו "כי זרעך הוא", והיינו שעדיין יש לו שייכות לחלקי הקדושה של אביו, אברהם. וא"ל הקב"ה לאברהם אל ירע בעיניך, והיינו לא רק שלא יהא רע מאוד בעיניו, אלא אפילו לא יהא לך רק רע בעיניו.

וזהו שאמרו חז"ל כנ"ל, הה"ד עוצם עיניו מראות ברע, ויאמר אלקים אל אברהם אל ירע בעיניך. וביאורו, שאברהם כאשר רואה דבר שיש בו תערובת טוב ורע, מקיים בעצמו עוצם עיניו מראות ברע ורואה רק חלקי הטוב שבו, ולכך בקש עבור בנו ישמעאל, לו ישמעאל יחיה לפניך. ומכח כך זכה לבסוף שעשה ישמעאל תשובה בסוף ימיו.

וזהו מדרגתו של אברהם, עין טובה, כמ"ש באבות (פ"ה, מ"ט) כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו כו', עין טובה. ולכך נאמר בו דייקא, עוצם עיניו מראות ברע.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

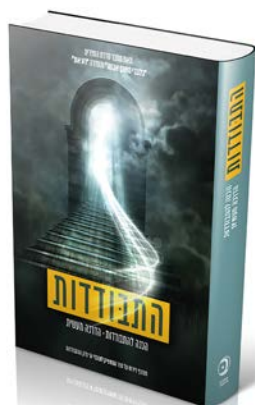
בראשית, כא, ה - ו יגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. ויש לשון גדול על יצחק, ויש לשון גדול על המשתה, משתה גדול, וכדלהלן.

ומהו גדולתו של יצחק - אמרו (ב"ר, וירא, נג, י) ר' הושעיה רבה אמר, נגמל מיצר הרע. והוא או יום המילה שהוסר ממנו ערלה, רע-לה (כן מבואר בתוס', שבת, קל, ע"א, ד"ה שש אנכי הגמל, הג-מל, שמל ביום ה"ג שעולה ח'), או בן י"ג שנה, שאז נכנס יצר טוב. וכמ"ש רש"י (תולדות, כה, כז) ויגדלו הנערים, נעשו בני י"ג שנה. וכן איתא במדרש אגדה, נגמל (יצחק) מיצה"ר ליצ"ט, ובן י"ג שנה הוה. רבנן אמרי, נגמל מחלבו. ואמרו (שכל טוב, שם, וירא, כא, כא) נגמל מחלבו לסוף כ"ד חדשים. ת"ר, תינוק יונק והולך עד כ"ד חודש, מכאן ואילך כיונק שקץ וכו', אסור לינק עד כ"ד חודש, עיי"ש. ובפסיקתא זוטרתא (שם, כא, ח) אמרו, שתי משתאות היו, אחד במילה, ואחד בגמילה. ועיין רבינו בחיי על אתר, שלכך עשה אז משתה, כי בן ג' הכיר אברהם את בוראו. ובר"ן כתב, שאז נדמה לו שהנער היה בריא וחזק ויוצא מסכנות התינוקות.

ומהו גדולתה של הסעודה - אמרו (ב"ר הנ"ל) ר' אבא ב"ר סימון אמר, גדול עולמים היה שם. ר' יודון בר מספרתא אמר, ויעשה המלך משתה גדול (אסתר, ד, יח) גדולי עולם היו שם וכו'. א"ר יהודה ב"ר סימון, משתה גדול, משתה גדולים, עוג (שהוא ענק-גדול) וכל גדולים עמו היו שם וכו'. ובתנחומא (וישלח, כג) אמרו, מהו גדול, מלמד שהיו שם שם ועבר ואבימלך.

ובמשיבת נפש (לך לך, יז, א) כתב וז"ל, ובפשוטו, שהרבה במשתה והגדיל בתפנוקות לבני ביתו משמחת הגמל את בנו, עכ"ל. ובמעשי ה' (מעשה אבות, יט) כתב וז"ל, אברהם להיות זה המשתה לבנו יצחק יחידו אשר אהב, קרא אותו משתה גדול, עכ"ל. והעמק דבר על אתר כתב וז"ל, ויעש אברהם משתה גדול - כדי להראות לכל אדם כי הולד יקר בעיניו באשר הוא בנו (לאפוקי הלעז שאינו בנו), עכ"ל.

ובעומק, אברהם מדתו גדול, וכמ"ש במסכת סופרים (פ"א, ה"א) האדם הגדול בענקים, הגדול, היה אברהם אבינו גבוה יותר מענקים, עיי"ש. ולכך עשה סעודה "גדולה". והיא השורש לסעודה דלעתיד, כמ"ש (פסחים, ק"ט, ע"ב) מאי דכתיב ויגדל הילד ויעש משתה גדול ביום הגמל את יצחק, עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו (שזו מדת אברהם) לזרעו של יצחק. והשורש לסעודה זו שעתיד הקב"ה לעשותה הוא בכך שבסעודת אברהם ליום הגמל את יצחק עשה סעודה גדולה "שגדול עולמים היה שם", כנ"ל, והיינו קב"ה, ודו"ק היטב.

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינן ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

והנקבה עולה אליו, והוא סוד שבת, ש-בת, ואז היא בת יחידה בת חורין, שאין הקליפות שולטות כלל. וראשית הכל נמשך מן הש' כאשר שמעת, כי השי"ן הימנית היא תוקף שליטת הזכר, והשמאלית היא הזכר, אבל בהנהיגו לדין שהוא נקבה. וברדת הדברים למטה, יגיעו למדרגת סמ"ך, שהוא רדת הזכר לנקבה ממש, וע"כ השמאלית והסמ"ך שוות במבטאן, כמ"ש (שופטים, יב, ו) "שבולת סבולת", כי הם ענין אחד, רק הש' בראשיתו והס' בסופו, עכ"ל.

ושלמות מהלך זה נגלה בירח האיתנים, שהוא בבחינת שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, כנודע. סוכות, ס-וכות, שמחת תורה, שי"ן שמאלית. שמיני עצרת, שי"ן ימנית.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ח"ב) וז"ל, ועתה אומר לך ענין הש' שמאלית וימנית. דע שסוד ההנהגה הוא סוד ש', שהיא סוד שלשה אבות, שענינם חסד, דין, רחמים, וכו', והש' הימנית היא בהיות ההנהגה בסוד חסד, וכו', ואז הזכר שולט, אבל השמאלית סודה הנהגת דין, שסוד הנוק' שולטת. והנה מן השמאלית יורד הענין לס'. וסוד הענין, כי הס' הוא סוד ששת ימי המעשה (שש - ששים - סמ"ך), והש' הוא סוד שבת (ש-בת). ואפרש לך הענין היטב, כי בהיות הנקבה מנהגת עצמה, אז היא בחינת החול, זמן העבודה. אך היא אינה יכול להשפיע אלא מה שתקבל, ולכך הו"ק (בחינת סמ"ך ששה צדדים - קוים) משפיעים אליה, אבל יורדים לבחינתה, והם סוד סמ"ך וכו', ושרשם ששת ימי החול כנ"ל. אך השבת, הזכר שולט בהנהגתו,

כי תבוא | ש-ס אתם נצבים היום כולכם לפני ה' וגו'. וכבר אמרו רבותינו שזה קאי על ראש השנה, שכל באי עולם נצבים לפניו לדין, ונידונים במאזני צדק. וכבר אמרו, ג' ספרים נפתחים בר"ה, של צדיקים בינונים ורשעים.

ושורש חלוקה זו לשלשה, שורשה באותיות שי"ן ימנית, שי"ן שמאלית, וסמ"ך. ושורשם חד באותיות השינים, שהם זסשר"ץ, כנודע. וזהו שנת חמה, שס"ה ימים, שס-ה, היינו צירוף של ש-ס. שינים מלשון שנה. והנה שי"ן סמ"ך מלא עולה ת"פ, וכן עולה תלמוד כנודע, שהוא ששה סדרים, ר"ת ש"ס. וזהו "שונה" פרקו כמ"ש ו"שננתם", שיהיו דברים תורה "מחודדים" בפיר, וכח החידוד בפה הוא מכח השינים, לשון שנה.

וכתב הרמח"ל (קנאת ה' צבאות,

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

ארתחשסתא, שביס, שנס, שס, שסף, עמשסי, משסה, סחיש, שלמנאסר, שחיס, שסע.

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד

מוביץ משלוח ברחבי העולם

03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד

מוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנף

ועוד. הטבה. ועיין מלבי"ם (שלח, יד, א) וז"ל, שגם בי התאנף ה' בללכם, ר"ל לטובתכם גזר עלי לאמר גם אתה לא תבא שם, וכו', וז"ש חז"ל מפני מה מת משה במדבר כדי שיביא עמו דור המדבר לעת"ל, עכ"ל. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן עד) וז"ל, ובאהרן דרועא דימינא התאנף ה' מאד.

גבורה גבורות ודינין מונעים ע"י אנף. ועיין פרדס רימונים (שכ"ג, פ"א) וז"ל, אנף, כמו פן יאנף (תהלים, ב, יב), גם בי התאנף (דברים, א, לז) הוא מצד הדין החזק ביותר, עכ"ל. ועיין ברית כהונת עולם (מאמר מראשית פרי, פ"ט) וז"ל, התאנף, אע"ג דבאהרן הווי דלא אתקפו דינים כ"כ, אפילו הכי התאנף, דהא עגל בשעת מנחה נעשה, דאיהו מספרו (עגל - מנחה), והיינו כי בא שש, דלבתר שש זמן מנחה הוא.

ועיין מפתח הספירות (דברים) וז"ל, גם בי התאנף ה' וגו' - וזה רמז לסבת הכח המנצח את המימי בעת רתיחה.

תפארת תורה. ועיין אברבנאל (כי תשא, לב, כה) וז"ל, האמנם התאנף השם עליו (אהרן), מפני שבאה התקלה על ידו, ושגגת תלמוד עולה זדון.

ועוד. שם הוי"ה. וכתוב (דברים, ט, ח, ועוד) ויתאנף הוי"ה. והיינו שאף שהוי"ה רחמים, נתהפך לדין, ויתאנף.

נצח כתיב (תהלים, עט, ה) עד מה ה' תאנף לנצח. ומעין כך כתיב (שם, פה, ו) הלעולם תאנף בנו, תמשך אפך לדור ודר.

ועוד. נו"ה, בנים, כרעא דאבויה. ועיין ויק"ר (י, ה) ובאהרן התאנף ה' מאד (אהרן, נו"ה, כנודע), ואין השמדה אלא כילוי בנים.

ועוד. נו"ה, הליכה בדרך. וכתוב (תהלים, ב, יב) נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך. ואמרו (ילק"ש, רמז תרכד) רב אמר, נשקו ברה של תורה, לכו לחמו בלחמי עד שלא תזקף עליכם מדת הדין ותאבדו דרכה של תורה, פן יאנף ותאבדו הדרך. ומנעל של בגד נקרא אנפליא, אנף-ליא (עיין ר"ש, כלים, כז, ו). וגבי חטא ועונש המרגלים כתיב (דברים, א, לז) גם בי התאנף ה' בגללכם. מרגלים, לשון רגל. ועיין רמב"ן ומפרשים שם מה סיבת העונש.

הוד כתיב (ישעיה, יב, א) ואמרת ביום ההוא, אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני. כי כאשר נעשה "הודאה" על אנף, אנף-נ, נתהפך לטובה, ישוב אפך ותנחמני. וזהו בחינת יהודה, "אודה את ה'", ובו נמתק חרון אף. ולכך כתיב (מלכים, ב, יז, יח) ויתאנף ה' מאד בישראל, וסרם מעל פניו, לא נשאר רק שבט יהודה לבדו.

יסוד אנף, נאף. בברית. ולכך עיקר הנאף בברית - יסוד. ועיין רמב"ן (ואתחנן, ד, כא) וז"ל, ועל דרך האמת, יאמר השמרו מאד לנפשותיכם פן תשחיתון, כי השם יתאנף בי מדאגה מדבר זה פן תשכחו אתם ברית השם אלהיכם באש האוכלת בראש ההר ותעשו תמונת "כל".

מלכות אנף, כילוי גמור (עיין ערך קטן צמצום). ועיקר גילוי זה נגלה בבחינת מלכות שלית לה מגרמה כלום. ולכך יש בה כילוי גמור. וזהו הסוד שהצמצום היה במלכות א"ס.

ועוד. מלכות שלמה, שלמות המלכות. ובו כתיב (מלכים, א, יא, ט) ויתא־נף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' אלהי ישראל הנראה אליו פעמים. ועיקר מה שנטה לבבו, בדיני המלכות, באיסור ריבוי נשים וסוסים. ועיין אברבנאל (שם באופן שונה קצת) וז"ל, וע"ז אמר ולא היה לבבו שלם עם

כתר רצון. אנף, כאשר אין מתקיים רצונו. ועיין רש"י (תהלים, ס, ג) וז"ל, אנפת, קצפת עלינו, מעתה תשוב רצונך עלינו.

ועוד. כנגד קוצו של יו"ד, בחינת קוף. ואמרו (נדה, לא, ע"א) דרש ר' יוסף, מ"ד אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני, במה הכתוב מדבר, בשני בנ"א שיצאו לסחורה, ישב לו קוף לאחד מהם, התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים, התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר ישוב אפך ותנחמני (והיינו שמה שנראה קוף תחתון שורשו בקוף עליון - קוצו של יו"ד). והיינו דא"ר אלעזר מ"ד (תהלים, עב, יח) עושה נפלאות גדולות לבדו, וברך שם כבוד מלכותו לעולם, אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו. והבן, נפלאות, פלא - אלף, הארת כתר. וזהו "נס", אלף, א-לף. גימט' נס.

חכמה כתיב (קהלת, א, יח) כי ברוב חכמה רוב כעס. ואמרו (נדרים, כב, ע"א) שאלמלא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד. ונמצא שע"י כעס. אנף, נעשה ריבוי, בחינת "אף". וזהו אנף, אף-נ, נ - נביאים. כי כתובים כלולים בנביאים.

בינה תשובה. ואמרו (ילק"ש, תהלים, רמז תרכד) ר' אחא אמר, נשקו ברה של תשובה פן יאנף ותאבדו דרך. וע"ז כתיב (תהלים, ס, ג) אלהים, זנחתנו פרצתנו, אנפת, "תשוב" לנו. לשון תשובה. ועיין שו"ת זית רענן (הקדמה, דרוש א') גם בי התאנף ה' בגללכם, שלא להקל מעצמו חטאו דיבר כזאת, רק להגדיל כחו של תשובה, שתשובה עומדת אפילו לחד מורה שבחמורות. וכתוב (דברים, ט, ח) ובחורב הקצפתם את ה' ויתאנף ה' בכם להשמיד אתכם וגו', ואשאר בהר ארבעים יום וארבעים לילה. והיינו מ' יום, בחינת בן ארבעים לבינה, וע"ז סר האחרון אף, ה"ויתאנף".

לב. וכתוב (מלכים, א, יא, ט) ויתאנף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' אלהי ישראל. ועיין מצודות דוד (משלי, ל, א) וז"ל, על כי סמך על אסיפת רב הבינה אמר ארבה נשים וגו', ולא אסור וגו', לבסוף נאמר בו נשיו הטו את לבבו (מלכים, א, יא), ואחר זה נאמר ויתאנף וגו', כי נטה לבבו.

דעת משה. וכתוב (דברים, א, לז) גם בי התאנף ה' בגללכם. בגלל היותו "דבר לדור", כח דעת שמנהיגם. וכן שם (ד, כא) וה' התאנף בי על דבריכם. ועיין מלבי"ם (במדבר, כ, יג) וז"ל, וכן אמר ויתאנף ה' בי למד ענכם, וה' התאנף בי על דבריכם, שמשמע שהיה העונש בעבור ישראל לא בעבור חטא משה.

חסד מים. עיין מושב זקנים (ויקרא, יא, יט) וז"ל, למה כתוב בכאן ואת "החסידה" האנפה, ולא כתיב ואת האנפה או והאנפה, וי"ל כי מנהג החסידה כשמנאפת עם חברותיה שאינו בן זוגה, טובלת מיד במים שלא יריח בה בעלה, שאם לא תספיק לטבול, אם יריח אותה הזכר ילך אחר אנפה שהיא רגזנית ומנאפת, ופורחת וחוחתכת צוארה הנוצה שבכנפיה, לכך כתיב החסידה האנפה.

ועוד. כתיב (דברים, ד, כא) וה' התאנף בי על דבריכם. שאמרתי לכם, המן הסלע הזה נוציא לכם מים.

ועוד. אמרו (חולין, סג, ע"א) אמר רב יהודה, "החסידה" זו דיה "לבנה", למה נקרא חסידה, שעושה חסד עם חברותיה. האנפה זו דיה רגזנית, למה נקרא שמה אנפה, שמנאפת עם חברותיה. ודו"ק שהיא חסד דקד־ליפה, ניאוף. לעומת חסידה. ועיין חרדים שכתב שהבא על אחותו יתגלגל בחסידה - אנפה, שהיא מעופות טמאים, ורמוז בתורה, ואיש כי יקח אחותו חסד הוא. ועיין כנפי יונה (ח"ב, סימן קד).

בלבביפדיה קבלה אנף

זה רמז לאשה המנאפת, כדכתיב החסידה האנפה (ויקרא, יא, יט). ואמר אנה הנה מוליכות את האיפה, ויאמר אלי לבנות בית בארץ שנער וגו', כי שמה ננער הזנות והחנופה וגסות הרוח, כמוזכר בקידושין, עכ"ל.

וכאשר נעשה קצר רוח, כועס. ועיין שפתי כהן (ויקרא, יא, יז) וז"ל, ואת האנפה, שלא יכעוס, כמו אודך ה' כי אנפת בי, כי כעס בחיק כסילים ינוח, עכ"ל. והאנפה דיה רגזנית כמ"ש בחולין (סג, ע"א).

נשמה עיין נועם אלימלך (דברים) וז"ל, ר"ל התאנף, הוא לשון ענף, שאותיות אחה"ע מתחלפים, שהנשמות יש בהם ענפים ענפים המחוברים בשורש העליון, וכו', זהו גם בי התאנף, פירוש גם אני צריך להיות ענף בתוך הנשמות בגללכם, ר"ל כי להתגלגל עמכם, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן). ואזי מתהפך אנף, לאפן, לשון אופן, גלגל.

חיה אנף עקירת שורש החיות. אנף - ענף. ענף, פרט שנתפשט מן המקור. לעומת אנף, א-ע, שורש החיות.

יחידה אנף כילוי גמור. ושורש כילוי כל הנבראים וגילוי שאין עוד מל-בדו. ולכך מכלה את הכל, לא מצד קלקול כעס כפשוטו, אלא מהארת אין עוד מלבדו.

ועוד. עיין בכור שור (דברים, ד, כד) וז"ל, ראו אותי שהייתי חביב לפניו, התאנף (אפילו) על דבר אחד (בלבד), עכ"ל. ושורשו ביחידה שמתאנף על פגם ב"אחד".

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ה' אלקיו כלבב דוד אביו. ואמר ויתאנף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' אלקי ישראל וגו', ר"ל להיותו מלך ישראל היה זה יותר מגונה אצלו, כי המעשה הזה היה ראוי לחכמים האומות ולמלכיהם, ולא לשלמה בחיר ה'.

נפש אנף, א-נף. נפש, ש-נפ. נפש לשון נפיש יתר. וכן אנף, אף, לשון ריבוי. שבת וינפש. נח. אנף, גימט' נח.

ועוד. מעשה. ועיין פנים יפות (ויקרא, טז, א) וז"ל, ובאהרן התאנף ה', מה שהוכיח אותם בשביל אהרן, היינו דחטא אהרן שלא קידש השם אינו אלא עשה, ואין עונש על עשה אלא בעידן ריתחא (מנחות, מא, ע"א), וכאן שקצף ה' עליכם בעידן ריתחא, קצף ה' גם באהרן. ועוד על משה קצף כי עשה "מעשה" והכה הסלע במקום לדבר, עכ"ל. ועיין שם (כו, ו) וז"ל, וה' התאנף בי על דבריכם, מה ענין ישראל לחטאו. ונראה דמה שלא קיים משה מדת השי"ת לדבר אל הסלע, הוא מפני שהדיבור של משה היה מפי השכינה כמ"ש חז"ל (ספרי, מטות) שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה, וזה היה דברי השי"ת אל משה ודברתם אל הסלע היינו שהסלע ישמע לדברי השכינה המדברת מתוך גרונו, אבל כיון שא-מרו חז"ל (שם) בא לכלל כעס בא לכלל טעות, במה שאמר שמעו נא המורים, ואחז"ל (פסחים, סו, ע"ב) כל הכועס שכינה מסתלקת ממנו, כיוון שראה משה שאין השכינה בתוך גרונו, נמנע מלדבר פן לא יועיל ויהיה חילול השם ח"ו, נמצא שעיקר החטא היה מחמת כעס, וע"ז אמר וה' התאנף בי על דבריכם, שהם הכעיסו אותו וגרמו לו הכעס, כדכתיב (תהלים, קו, לב) ויקציפו על מי מריבה, וירע למשה בעבורם, עכ"ל.

רוח אנף, בחינת קצר רוח, רוח דקלקול. ועיין צרור המור (במדבר, ה, יט) וז"ל, ורוח בכנפיהם, הוא רוח עועים, ולהנה כנפים ככנפי החסידה,

חדש! חלק א' שו"ת בעניני השעה חלק ב' עשי"ת תשפ"ג מאמר ה"מדיה ככלי הסותר לאין סוף

מבעל מחבר ספרי "בלבבי משכן אבנה" שליט"א מדוע האינטרנט הוא הברור האחרון שמברר מהו בחירתו של כל אחד ואחד האם רצונו להיות מחובר לטוב או לרע, והרי הרצון הפנימי של כל ישראל הוא להיות מחובר לטוב ולרצון ה' ולא עם הרע ח"ו, שכל הרע הוא רק מקרה אצלנו, וכמו שהרב מבאר לנו היטב בספר "דע את עצמך"? האם ניסיון המדיה והאינטרנט הוא מלחמת גוג ומגוג? האם האינטרנט והמדיה יהיו בטלים קודם שיבוא משיח, או שהמשיח יבטל אותו? ואם ביטולו יהיה ע"י משיח, האם הוא ע"י משיח בן יוסף או משיח בן דוד? מה לענות לאלו שטוענים, שעבודתנו אינה לפרוש מהטכנולוגיה, אלא ללמוד כיצד להשתמש בה בשכל ובאופן מאוזן ובאופן הכשר ביותר, מכיוון שהוא נעשה כבר חלק מהחיים של רוב הדור ואי אפשר לשנות את הדור. ואם כן צריך להפסיק את המלחמה הזו על האינטרנט, בגלל שזה רק גורם רגשי אשמה לאחרים ואינו פועל מאומה?

זאת ועוד בקונטרס החשוב הזה טעמו וראו כי טוב ה'!

מילון ערכים בקבלה • בוכ"ו

תה עם המוחין דילה הם כח"ב חג"ת, הרי ו"ס, וכ"ח, כמנין ד"ל. וכל זה בבחינת מילוי אדני"י, כי מילוי המילוי הוא ד"ל אותיות, והוא ג"כ חילוף שם אהי"ה שבמלכות כנודע ועולה ד"ל (ז"פ בוכ"ו, עולה רחל, כ"כ ברמ"ז, ובברית כהונת עולם, מאמר השבת, פ"ו. וכן רמ"מ משקלוב), והוא ג"כ שם אגל"א שבמלכות, כי ג' שמות אלו מורים על המלכות בהיותם פב"פ עם ז"א, כמבואר בברכת אבות ובאתה גבור, עכ"ל (ועיין ברית כהונת עולם, מאמר סוכת שלום, פ"ד). וביאר להלן (שער לו, פ"א, מ"ב) ז"ל, ואז הוא יורד בנצח שלו והיא עולה בהוד שלו, בבחינת שם בוכ"ו, והוא כופף קומתו ומזווג עמה, עכ"ל. וכן כתב שם (שם, פ"ג, מ"ק) ז"ל, ואז עולה בהוד דז"א, שהוא בינה ביעקב שבו, בחינת שם בוכ"ו, עכ"ל.

ובחינה נוספת בשם בוכ"ו, מצינו בעץ חיים (שער לט, דרוש י') ז"ל, נתבאר בענין אפקיד רוחי, כי ב' ידיים דבינה, שהם ה' אצבעות ימנית וה' אצבעות שמאלית, שהם מנין אותיות מנצפ"ך פשוטות, הם נעשים בחינת כלי של המלכות להיות בתוכה מ"ן. ואלו נמשכים משם בוכ"ו שבבינה, שהוא חילוף שם אהי"ה, כי גם הוא גימט' יד"ך. ואלו ב' הידים דבינה נעשו במלכות כלי בית קיבול להיות המ"ן בין יש שמאלית ליד הימנית, והם זו ע"ג זו, ובתוכם המ"ן, עכ"ל. וכן כתב שם (שם, דרוש י"א, אות ט) ז"ל, יש בבינה שם אהי"ה, והוא מתחלף באבג"ד בשם בוכ"ו, ואלו הב' שמות נכנסים תוך נוק' דז"א במוחין דילה בתחלה, והם בחינת מ"ן שבה, וירדו שם ע"י אצבעות יד בינה שהם מנצפ"ך.

ותחלה יורדין בג' מוחין דילה, כדי שאח"כ בעת הזווג יהיה כח המ"ן שבה שביסוד דילה לעלות ע"י הארת ב' שמות הנ"ל שבמוחין שלה הנמשך עד היסוד שבה המ"ן אשר שם והמ"ן ב"ן דההי"ן, עכ"ל. עי"ש אות ט"ו. ועיין שער הכוונות (דרושי הקדיש, דרוש א', כוונת הקדיש עצמו. ודרושי תפלת השחר, דרוש א'. ודרושי העמידה, דרוש ב', פירוש תבת באהבה. ודרוש ה-ו. ודרוש הלילה, דרוש ו'). ופע"ח (שער הקדישים, פ"ד. ושער רוח הקודש, יחוד ד'). ושער מאמרי רז"ל (ברכות).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

אמרו בזה"ק (ח"ב, רסא, ע"א) היכלא שביעאה, ברזא דשמא, קדישא עלאה, בוכ"ו, ברכה וחסד כח ומשפט (וכן ר"ת ואתה מושל - בכל ובידך כח וגבורה. כ"כ הרמ"ז, אם לבינה, אות ס'), כללא דרזא, ורזא דא הוא רזא דאהי"ה (אותיות אחרי אהי"ה, בוכ"ו) כללא דכלא. ומצד היותו שורש למדת הדיון נקרא כן מלשון בכי. וכמ"ש בעמק המלך (שי"א, פ"ה) ז"ל, וזה השם הוא סוד "תרין דמעין" שיורדים מזעיר דרך נו"ה שלו לימא רבא, דהיינו המלכות, עי"ש. וכן הוא בפירוש האריז"ל לספד"צ (פ"ב). ומצד היותו שורש לרחמים, צרוף בוכ"ו, בו-כו. עיין ברית כהונת עולם (מאמר זה השולחן, פ"ט) שהוא שם הוי"ה, רחמים.

וכתב בעץ חיים (שער יד, פ"ו, מ"ת) ז"ל, והנה גם למעלה בבינה היו אחורים מן בחינת אלקים (בוכ"ו, בו-כו, היינו ח' פעמים הוי"ה, שעולה יצחק וקדקד, מדת הדיון. כ"כ בברית כהונת עולם, ורמ"מ משקלוב). והנה כל הפנימיות בבחינת פנים ואחור הם משם אהי"ה, אך החיצוניות כולו בבחינת פנים ואחור הם משם בוכ"ו, תמורת אהי"ה. ואז זה הבוכ"ו מאיר בחיצוניות הנקרא אלקים. כי הנה הוא כולל כל אלקים, שהוא ק"כ צרופים, והם נחלקים ד' פעמים ל' הם ק"כ, וכן בוכ"ו המתפשט בכולם והוא קו המדה להם, והוא גימט' ד"ל, ר"ל ד' פעמים ל'. והענין כי במלכות של בינה הנקרא ד' של הבינה להיותה עומדת בד"ת דבינה, שם בחיצוניות הם שמות ק"כ צרופים של אלקים כנ"ל, ואז מתפשטת בהם הארת בוכ"ו כנ"ל, ונחלקים לד' בחינות ג"כ, והם ל' צרופים בת"ת ל' צרופים בנצח ל' צרופים בהוד ל' צרופים ביסוד, והם מחזה דבינה ולמטה שם תנה"י, עכ"ל.

ולהלן (שער טו, פ"ו) כתב ז"ל, וזהו ענין הפסוק אורך היריעה ל' באמה ורוחב ארבעה ברמה, שהם ק"כ צרופי אלקים הנחלקים לד' פעמים ל'. והנה זהו ענין בוכ"ו הנזכר פרשת פקודי רס"א, שהוא ענין חילוף אהי"ה באבג"ד. כי הנה שם אהי"ה הוא בפנים שלה ושם בוכ"ו הוא באחורים שלה, עכ"ל (וה"פ אלקים עם בוכ"ו, עולה תבונה, כ"כ שם).

ובחינה נוספת בשם בוכ"ו, כתב בעץ חיים (שער י"ז, פ"ד, מ"ב) ז"ל, והנה הז"ת הם ז' היות שמה כ"ח אותיות כנ"ל, והמוחין הם ו' אורות, שהם ג' מוחין דידה ומקבלין הארה מג' מוחין דילה דרך המצח כנ"ל. והנה ו' וכ"ח הם ד"ל שהם במלכות כנודע. גם בחינה אחרת שכל קומ-

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת

הרב איתמר שוורץ

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

בלביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571